

були надзвичайно насиченими та активними. При цьому варто відзначити те, що контакти відбуваються на рівні місцевих самоврядувань, закладів культури та навіть художніх колективів.

Зміцнюються контакти і в освітній сфері. В листопаді 2015 року керівники МЗС Литви та Швеції підписали меморандум стосовно підтримки сфери освіти в Україні. Литва підтримує боротьбу України за свободу та сприяє створенню майбутнього України. Прем'єр-міністр Литви заявив, що українські студенти матимуть змогу навчатися у провідних університетах Вільнюса [3, с. 100].

Таким чином, дух і атмосфера взаємовідносин України та Литви підтверджують, що двостороннє співробітництво буде поглиблюватися в усіх сферах з урахуванням інтересів двох країн та їх народів. У найближчій перспективі пріоритетними напрямками двосторонньої взаємодії стануть не лише питання політичної підтримки з боку Литви, щодо прагнень України як найшвидше інтегруватися в європейські структури, та і практичного обміну досвідом набуття членства в ЄС та НАТО. Отже, українсько-литовські взаємини на сучасному етапі насичені неабияким динамізмом, тому досвід Литовської Республіки, набутий в процесі європейської інтеграції є корисним для України у реформах, що відбуваються в нашій державі.

Література:

1. Дипломатичні відносини України з країнами світу: Збірник наукових праць. – К. – 2012. – 214 с.
2. Копель О.А. Міжнародні відносини ХХ ст: Навч. посібник для студентів вузів. – К.: Школяр, 1999. – 256 с.
3. Недбай В.В. Світова політика сучасності / В.В. Недбай // Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2015. – 237 с.
4. Україна-Литва: безпековий вимір нових геополітичних стратегій // Матеріали міжнародного наукового семінару, 30 листопада 2012 р. – Фенікс, 2012. – 120 с.

Стаття відправлена: 12.06.2017 р.

© Секунова Ю.В.

ЦИТ: ua117-107

DOI: 10.21893/2415-7538.2016-06-5-107

УДК 32.327

Секунова Ю.В.

ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ТА КУБИ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

*Національний університет біоресурсів та природокористування України
Київ, вул. Георгієв Оборони, 11, 03041*

Siekunova I.V.

POLITICAL AND ECONOMIC RELATIONS SOVIET UNION AND CUBA: HISTORY AND PROSPECTS

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, str. Heroiv Oborony, 11, 03041*

Анотація. В роботі аналізуються причини початку співробітництва та торгово-економічні відносини Радянського Союзу, а з 1991 р. України з Республікою Куба. Автором аналізуються перспективи розвитку співробітництва цих держав.

Ключові слова: Україна, Куба, Радянський Союз, політичні відносини, торгово-економічні відносини, міждержавне співробітництво, співпраця.

Abstract. In the work analyzes cooperation and modern trade and economic relations Ukraine and Cuba. Analyzes the development and prospects cooperation.

Keywords: Ukraine, Cuba, the Soviet Union, political relations, trade and economic relations, international cooperation, cooperation.

Потенціал втілення геополітичних, національних інтересів визначається ступенем впливу одного суб'єкта геополітики на зовнішню і внутрішню політику іншого. Україна є насамперед європейською державою. Це визначено її історичним минулим, географічним розташуванням, незалежністю до культурних традицій європейської цивілізації, демографічним складом населення. Відомо, що зовнішньополітична діяльність України під час її перебування у складі СРСР була суттєво обмежена, права союзних республік на здійснення відносин з іноземними державами були передані загальносоюзним зовнішньополітичним органам. Саме тому, важливо проаналізувати українсько-кубинські відносини, насамперед, у розрізі перебування України в складі Радянського Союзу та сучасну міжнародну політику України і Республіки Куба.

Українсько-кубинські відносини ще зародились за Радянських часів. Хоча після 1917 р. співпраця між державами була призупинена, тому, що Республіка Куба довгий час не визнавала Радянську владу. У 1942 р. були встановлені Дипломатичні відносини між СРСР та Кубою. З початком «Холодної війни» політичні відносини почали погіршуватись, хоча Куба все одно стала головним союзником СРСР.

Після розпаду Радянського Союзу допомога Кубі припинилась. Результатом цього на острові почалась «гуманітарна катастрофа».

У 1952 р. відбувся державний переворот і до влади на Кубі прийшов Фульхенсіо Батиста, але Сталіну це не сподобалось і він розірвав всі дипломатичні відносини з Республікою Куба. Революції на Кубі не припинялись і в 1959 р. після чергового перевороту до влади прийшов Фідель Кастро, а вже в 1960 р. дипломатичні відносини між Радянським Союзом та Республікою Куба були відновлені, хоча влада Радянського Союзу ще довго не визнавала нову кубинську владу. Все змінилося тоді, коли США в квітні 1961 р. проводили операцію біля затоки Кочинос, метою якої було прибрати нового правителя Куби. В травні 1961 р. Ф. Кастро відкрито проголосив, що Куба піде по соціалістичному шляху розвитку, після цього одразу на острів вирушили радянські військові, інженери та зброя.

У 1962 р. відбувся візит Рауля Кастро (брата Ф. Кастро) до СРСР, де з М. Хрущовим було домовлено про розміщення радянських ракет середньої дальності, а 14 жовтня 1962 р. було поставлено радянську ядерну зброю на

острів, але коли влада США про це дізналась, то розмістила свої ракети на території Туреччини і гарантувала напад на Кубу. М. Хрущов вирішив повернути ракети у Радянський Союз, навіть не проконсультувавшись з Ф. Кастро. Після чого співпраця між державами сповільнилась так само швидко, як і розпочалась.

Радянський Союз до свого розпаду активно допомагав Кубі, оскільки на острові працювали тисячі радянських спеціалістів в усіх галузях, дуже покращилась медицина і навіть до сьогоднішнього дня кубинські лікарі є одними із най професійних. За таку допомогу острів розраховувався цукром. Також у 1990-х рр., не можна не відмітити, що одним з найвідоміших аспектів співпраці між державами було оздоровлення на Кубі дітей, що постраждали від вибуху на ЧАЕС. За статистичними даними кубинської сторони 24 тисячі лише українських пацієнтів, у тому числі 20 тисяч дітей, пройшли курс лікування та оздоровлення в рамках програми «Діти Чорнобиля».

Після розпаду Радянського Союзу, Україна проголосила свою незалежність 24 серпня 1991 р. Саме тому, важливо зауважити, що Республіка Куба однією з перших, серед світових держав визнала незалежність України 6 грудня 1991 р. А вже 12 березня 1992 р. був підписаний «Протокол про встановлення дипломатичних відносин». В цьому ж році було відкрито Посольство Куби у Києві, а з вересня 1993 р. в Гавані функціонує Посольство України [1].

Якщо розглядати торгівельно-економічні відносини, то протягом 2001-2009 рр. співробітництво в цій сфері між державами не відзначалося суттєвими зрушеннями. Так, за даними Державної служби статистики України взаємний обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та Кубою зріс з 14 млн. дол. США у 2001 році до 19 млн. дол. США у 2009 році. У 2010 році загальний двосторонній обсяг торгівлі товарами та послугами істотно збільшився і становив 31 млн. дол. США, а у 2011 р. – 27,8 млн. дол. США [2].

Основною договірно-правовою базою між Україною та Республікою Куба в торговельно-економічній та інвестиційній площині є «Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Куба про торговельно-економічне співробітництво» від 20.06.1998 р. та «Угода про сприяння та взаємний захист інвестицій» від 20.05.1995 р.

Впродовж 2013-2016 рр. відбулося певне поживлення українсько-кубинського партнерства, пов'язане, переважно, з поставкою на Кубу авіаційної техніки українського виробництва. В цей період дуже зросла торгівля між державами.

Серед найбільших інтересів України у двосторонніх відносинах з Кубою в економічній сфері та головними напрямками співпраці є: торговельно-економічне співробітництво, співпраця у авіаційній, хімічній, машинобудівній (вантажівки, трактори), медичній, фармакологічній, гірничо-видобувній, енергетичній сферах та у галузі сільського господарства.

Підґрунтям для налагодження та активізації українсько-кубинської торговельно-економічної співпраці став той факт, що саме Україна, ще за часів СРСР, внесла вагомий вклад у формування автотранспортного, залізничного,

авіаційного парку Куби, забезпечувала технологічним обладнанням енергогенеруючі та цукропереробні підприємства. І тому, сьогодні основними видами української продукції, що експортуються до Куби, є автозапчастини, двигуни для літаків українського виробництва, труби з чорних металів, запчастини до тракторів, а також мінеральні добрива, робітничий одяг та взуття, сировина для виробництва інсуліну, пшениця та ін. [3]. В свою чергу ми отримуємо від Куби ром, каву, цитрусові, сигари, тощо.

Таким чином, між Україною та Кубою сьогодні розвиваються досить інтенсивні зв'язки у різних галузях. Але географічна віддаленість та особливості внутрішнього розвитку обох держав не дозволяють реалізовувати весь потенціал відносин. Для подолання цих факторів в першу чергу необхідно співпрацювати лідерам обох держав. Актуальним на сьогодні є для України поживлення співробітництва в галузі, де Куба досягає успіхів, наприклад, біотехнологія та виробництво медичних препаратів. В свою чергу, Республіка Куба виявляє інтерес до залізничного транспорту, що є досить таки розвиненим в Україні. Острів також проявляє зацікавленість до обладнання для цукрових заводів, енергетичного устаткування, морських суден тощо. Також перспективним є співробітництво у напрямі інновацій. Наприклад, українські дослідники мають досвід у сфері створення сонячних електростанцій, який може стати в нагоді кубинській стороні. Цікавий факт, що Україна втратила статус держави виробника цукру, а кубинська цукрова галузь також переживає кризу, і якщо країни об'єднаються, то можуть розробити більш ефективні технології для виходу на ринок з новими досягненнями. Важливо наголосити, що відносини між нашими державами мають історичні зв'язки обох народів, зокрема багато кубинців навчалися в Україні і багато українців працювали в Республіці Куба, на наш погляд, саме це може підштовхнути лідерів наших держав до більш активної співпраці.

Література:

1. Історія двосторонніх відносин [Електронний ресурс] // Сайт Посольства України в Республіці Куба. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/cuba>.
2. Підраховано за даними «Зовнішньоекономічна діяльність» [Електронний ресурс] // Сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Стан торговельно-економічних відносин та інвестиційної діяльності між Україною та Республікою Куба [Електронний ресурс] // Інтернет-портал «Державна підтримка українського експорту» Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: http://ukrexport.gov.ua/ukr/country_brief/?country=cub.
4. Хомяков В. І. Економіка сучасної України : навч. посіб. / В. І. Хомяков, І. В. Бакум. — К. : Кондор, 2009.
5. Леонтьева Г. Г. Економіка і соціальна географія. Україна : навч. посіб. — Суми : Університетська книга, 2002.

Стаття відправлена 13.06.2017 р.